

saadan Middelstand. Nu tales der ganske vist stærkt derom, nu figurerer det paa alle engelske Valgprogrammer og spiller vistnok en meget stor Rolle i den engelske Politik. Nu vil man dog altsaa til at begynde. Men det er altid meget vanskeligt at faa vendt Vognen, naar den i saa mange Aar uden Hindring er gaaet i en bestemt Retning. Der skulde nødtigt i saa Henseende være nogen Sammenligning mellem England og os. Naar det ærede 10de kongevalgte Medlem siger, at hvis de, der fødes ude paa Landet, skulde blive der ude og have selvstændigt Jordbrug, vil der ikke blive Plads paa Jorden, for Befolkningen formeres, men Jorden bliver den samme, den vokser ikke, saa tror jeg alligevel, at det ærede Medlem staar temmelig ene med denne Mening nu om Dage, hvor man har erfaret, at den intensive Dyrkning af Jorden betaler sig. Der er naturligvis endnu dem, der staa kritisk overfor den, men jeg tror alligevel, at den intensive Dyrkning af Jorden, den, der grunder sig paa det store Kreaturhold med Rodfrugtdyrkning o. s. v. — hvad det ærede Medlem kender meget bedre end jeg — har saa lang en Erfaring for sig og er saa dybt rodfæstet i det danske Landbrug, at man nok kan sige, at det er fastslaaet, at den baade har forøget vor Samfundsformue i det hele og har vist sig rentabel. Der er ingen Tvivl om, at den intensive Dyrkning af vor Jord, som paa ingen mulig Maade har naaet sit Højdepunkt endnu, kan give Plads for flere og flere Mennesker, og navnlig i en lang Aarrække udmærket vil kunne gøre det for det Fødselsoverskud, der maatte fremkomme ude paa Landet. Naar man ser, hvad det mindre og det middelstore Landbrug producerer, og hvilken Brug der er for Arbejde der, saa synes jeg ikke, man kan være i Tvivl om, at de Ord, at der ikke er Plads for den Befolkning, der fødes paa Landet, ere ikke gyldige. Det er Ord, som taltes for en hel eller en halv Menneskealder siden. Men jeg tror ikke, at de kunne opretholdes nu. Det ærede 10de kongevalgte Medlem (Estrup) sagde, at man skulde overlade til den fri Udvikling, hvorledes Befolkningen skulde fordele sig mellem By og Land. Men det gøre vi

jo ikke her i Landet. For gennem Toldbeskyttelsen gribe vi jo ind i den fri Udvikling af Fordelingen, og der er ingen af os, ikke en Gang vi, som i Princippet ere Frihandelsmænd, og som haabe paa, at det snart skal lykkes at gennemføre en Toldreform, der gaar noget i frihandelsvenlig Retning, der tro paa, at vi kunne lade den fri Udvikling raade og stille By og Land lige i saa Henseende, altsaa stille Byerne lige saa ubeskyttede, som Landet er. Vi vente at kunne indføre nogle Nedsættelser i Beskyttelsen, men ikke at kunne gennemføre dens Ophævelse. Vi vente ikke, at Beskyttelsen vil blive taget helt bort fra Byerne, saaledes at disse ligesom Landet blive helt ubeskyttede, hvad Landet jo dog i det væsentlige er. Naar man siger, at man skal overlade til den fri Udvikling, hvorledes Fordelingen af Befolkningen skal være mellem Land og By, saa have vi, som sagt, ikke gjort det hidtil, og jeg venter heller ikke, at vi skulle gøre det i Fremtiden; jeg venter, at man i ethvert Tilfælde vil opretholde en Del af Beskyttelsen for Byerne, men saa synes det ogsaa ganske rimeligt, at man med en moderat Statshjælp, som der her er Tale om, sørger for at skaffe Plads for noget af Befolkningens Overskud ude paa Landet.

Endelig sagde det ærede 10de kongevalgte Medlem, at han var overbevist om, at det dog til syvende og sidst blev de store Gaarde, der, hvis vi gennemførte denne Lov, fik Fordelen af den Gave eller det Tilskud, som Staten skal yde. Det skulde nemlig ske derved, at Prisen paa de store Gaarde steg saa meget, at det i Virkeligheden var dem, der indkasserede Fordelen derved. Det vilde der dog i Virkeligheden kun være Mulighed for, hvis man fra Statskassen tilbød Laan i meget stor Mængde, saaledes at disse Foræninger bleve dannede i stort Tal og meldte sig som gode og talrige Købere til mange af de store Gaarde her i Landet paa en Gang. Det vilde ganske vist medføre et Opsving i de store Gaardes Pris, men det kan ikke ske, saa beskedent og stilfærdigt som dette Lovforslag kommer. Og det er netop Grunden til, at det kommer saa beskedent og stilfærdigt og kun tilbyder i alt 200,000 Kr. om Aaret. Paa